

SAKSFRAMLEGG

Sak nr.	Utvalg	Møtedato
58/2023	Kommunestyret	26.10.2023

Avklaring av lokal aksept for utviding av nasjonalpark, og endring fra naturreservat og til nasjonalpark

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Alternativ A

- Lierne kommune er positiv til at det fortsatt jobbes med utviding av Blåfelle-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark på følgende vilkår:
  - Allmenningsretter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn.
  - Fylkesvei 74 må være med i utvidelsen.
  - Proessen må gjennomføres på en slik måte at lokale interesser ivaretas, gjennom at man etablerer en ordning som sikrer restaurering og drift av gml. Lifjellveien, reindrifta sitt anlegg og privat hytte, samt jakt og jaktprøveinteressene.
  - Utvidelsen må også omfatte den delen av Sanddølen naturreservat som ligger i Lierne kommune.
  - At berørte grunneiere er positive.
- Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.
  - Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

Alternativ B

- Lierne kommune er negativ til at det jobbes videre med utviding av Blåfelle-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark.
- Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.
  - Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

Alternativ C

Lierne kommune ønsker ikke at det jobbes videre med utviding av Blåfelle-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark, og endring av foreslåtte naturreservat til nasjonalpark.

Begrunnelse:

Vedlegg

- Avklaring om lokal aksept for bevaring av verdifull natur – nasjonalpark (Brev fra Statsforvalteren i Trøndelag til Lierne kommune 4. mai 2023)

- 2 Vedlegg – Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark (kartutsnitt)
- 3 Bevaring av verdifull natur, faglig vurdering av foreslåtte områder i kategori nasjonalpark (Brev fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet den 7. april 2021)
- 4 Oppdrag om bevaring av verdifull natur i kategori nasjonalpark (Brev fra Miljødirektoratet til Statsforvalterne 9. november 2021)
- 5 Bevaring av verdifull natur. Anbefalinger og vurderinger av foreslåtte områder i kategori Nasjonalpark. Skrevet av Miljødirektoratet april 2021
- 6 Vedtak Lierne formannskap i sak 18/21

Hjemmel for behandling:

Saksopplysninger:

I møte 9.3.2023, sak 18/21, vedtok formannskapet følgende:

1. Lierne kommune er fortsatt åpen for utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark fra grensen mot Grong kommune og mot Østre Tverrelva inkl. FV 74 og med ny grense mot verneområdet rundt Sanddøla fra Rundhaugen og øst mot Østre Tverrelva.
2. Lierne kommune stiller følgende vilkår for prosessen videre:
  - Allmenningsretter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn.
  - Fordelen med å utvide parken er blant annet å øke tilgjengeligheten for alle brukergrupper, derfor må vegkroppen være en del av parken.

I brev av 4.5.2023 fra Statsforvalteren får kommunen en forespørsel om avklaring om lokal aksept for bevaring av verdifull natur – nasjonalpark (Utviding av nasjonalpark og omgjøring av naturreservat til nasjonalpark.), med svarfrist 1. november 2023.

«Statsforvalteren i Trøndelag (SFTL) har fått i oppdrag å starte arbeidet med «Bevaring av verdifull natur – nasjonalpark». Oppdraget går i første omgang ut på å avklare med berørte kommuner om det er lokal aksept for verneforslag.

Det skal være lokal aksept for at eventuelle nye verneprosesser for nasjonalpark/landskapsvernområder skal startes.

Ber om tilbakemelding

Statsforvalteren ber om tilbakemelding fra kommunene på om det er lokal aksept for å forberede og gjennomføre videre prosess for følgende områder i kategorien «bevaring av verdifull natur – nasjonalpark»:

- *Utvidelse av nasjonalpark*
  - o *Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark*
    - *I Lierne kommune (8820 daa)*
- *Endre verneform til nasjonalpark uten utvidelse av vernet areal*
  - o *Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark*
    - *Innlemmelse av*
      - *Arvasslia naturreservat i Lierne kommune (28 487 daa)*
      - *Storfloa naturreservat i Grong kommune (7 500 daa)*
      - *Berglimyra og Klumplifjellet/Ohtjenjuananjohke naturreservat i Lierne kommune (14 800 daa)*

Alle områdene forvaltes i dag av Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkere-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe. Utvidelsen av nasjonalparken er et forslag fra Lierne kommune i brev fra Lierne kommune datert 23. januar 2019 (Deres ref. 2018/18459), og omfatter begge sider av Fv. 74 over Liffjellet (se kart i vedlegg 1). Forslaget vil sikre en viktig innfallsport til nasjonalparken. Miljødirektoratet anbefaler i sin oversendelse til Klima- og miljødepartementet i brev datert 7. april 2021 (vedlegg 2 og 3) at forslaget videreføres, men området må avgrenses mot vei (Fv. 74).»

Kommunen arrangerte et innspillsmøte den 21.8.2023, hvor det kom fram mange gode/nyttige betraktninger og poeng/problemstillinger som legges fram for kommunestyret under vurderinger.

DOK 5: Etter innspillsmøtet har det kommet inn et skriftlig innspill fra Mattias Jåma, leder Låarte. *Jeg fikk ikke til å stille på dette møtet, men kommer med innspill her. Låarte sijte er positiv til å innlemme landskapsvernområder og naturreservat i nasjonalparken. Det er bedre for oss å ha ett regelverk å forholde seg til.*

Vi er også positiv til å utvide parken på Liffjellet. Men vil informere om at vi har ett gjerdeanlegg på Nygosen, innenfor det foreslåtte området for utvidelse av nasjonalparken på Liffjellet. Ber om at dette området blir tatt ut av det foreslåtte området for vern, eventuelt at det opprettes en egen sone, slik at vi kan bruke anlegget slik vi har gjort, og at vi kan ruste opp det ytterligere i framtiden, blant annet å gruse opp arbeidsgjerdet.

Vurdering:

Omgjøring av naturreservat til nasjonalpark er nok den endringen som er minst konflikt- og risikofylt. Pr. dato er forvaltningsreglene for reservatene strengere enn for nasjonalparkene. Hovedfordelen etter en eventuell omgjøring er at man får kun et sett regler å forholde seg til. En omgjøring vil derfor medføre en forenkling for berørte parter (søkere og forvaltningen).

Når det gjelder utviding av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark på Liffjellet vil det være større usikkerhet om det er en fordel.

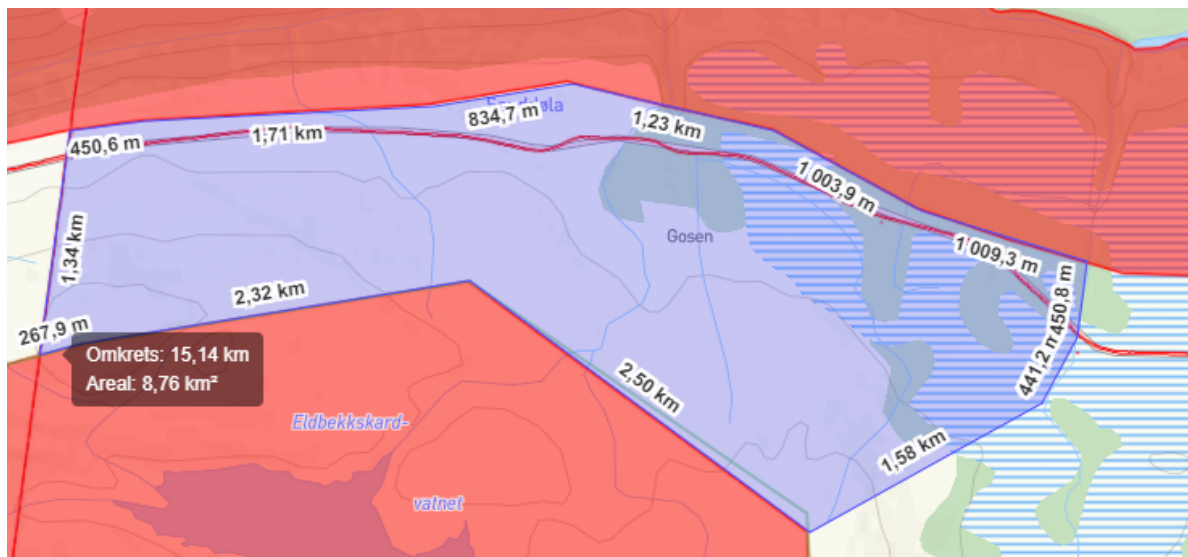
Det konkrete resultatet av en eventuell utvidelse og prosessen fram ditt vil være avgjørende for om det blir en overvekt av fordeler eller ulemper.

En utvidelse som inkluderer FV 74 og omgjøring av den delen av Sanddøldalen naturreservat som ligger i Lierne kommune vil i utgangspunktet kunne gi en mulighet for å utvikle nye reiselivsprodukter. Det tenkes da først på kommersielle reiselivsopplevelser som ikke medfører økt slitasje på naturen. Innlemmes fylkesveien med tilgrensede infrastruktur vil dette kunne benyttes til opplevelsesbasert reiselivsaktivitet.

Hvor mye man greier å øke reiselivsaktiviteten/merverdien i Lierne vil avhenge av kreativiteten til reiselivet, markedsføringen og mulighetsrommet som etableres innenfor regelverket. Et eksempel kan være etablering av Nasjonalparkveien (FV 74) som leder til opplevelsaktiviteter (Eksisterende, som f.eks. nasjonalparksenteret og nye aktiviteter som ikke medfører slitasje eller forringelse av verneverdiene.).

Ved å innlemme veien i nasjonalparken vil man gjøre nasjonalparken universell tilgjengelig uten at det medfører skade på eller forringelse av verneverdiene. Universellutforming er et viktig prinsipp i det offentlige rom, og i stor grad også i det private rom. Hvorfor skal det da ikke gjelde for nasjonalparker når det er mulig å få til uten nye tekniske inngrep eller nedbygging av natur? Det handler kun om vilje. Jo det vil kreve litt i utformingen av regelverket og praktiske løsninger, som f.eks. en egen forvaltningssone, men det er fullt mulig hvis bare viljen er til stede.

Utviding av nasjonalparken vil naturligvis kunne medføre usikkerhet og uforutsigbarhet. Dessverre er det den historiske erfaringen man har lokalt. Ansvar for å rydde unna usikkerheten og uforutsigbarheten ligger hos regionale og sentrale vernemyndigheter. Det kan f.eks. gjøres ved å lytte til og ta tilfølge lokale ønsker om positive tiltak.

Figur 1. Viser det ca. 8000 dekar store området hvor en utviding vil kunne føre til økt uforutsigbarhet.

Noen temaer hvor økt uforutsigbarhet vil kunne få negative konsekvenser:

- Jakt og jaktprøver
- Restaurering og drift av gamle Lifjellveien
- Privat hytte (Gosen)
- Vedlikehold og utbedring FV 74
- Reindriftnas gjerdeanlegg (Nygosen)

Lista er ikke uttømmende, dette er noen eksempler.

Det er selvsagt mulig å eliminere eller i det minste redusere uforutsigbarheten/usikkerheten ved å gjøre konkrete grep. Det enkleste grepet vil sannsynligvis være å etablere en sone langs fylkesveien som omfatter veikroppen og tilstrekkelig areal langs veien, gjerdeanlegget til reinsdrifta, den private hytta, m.v. som en egen forvaltningssone som ikke er omfattet av forvaltningsreglene for resten av nasjonalparken, eller alternativt med egne forvaltningsregler. Igjen dette handler om vilje til å finne gode løsninger.

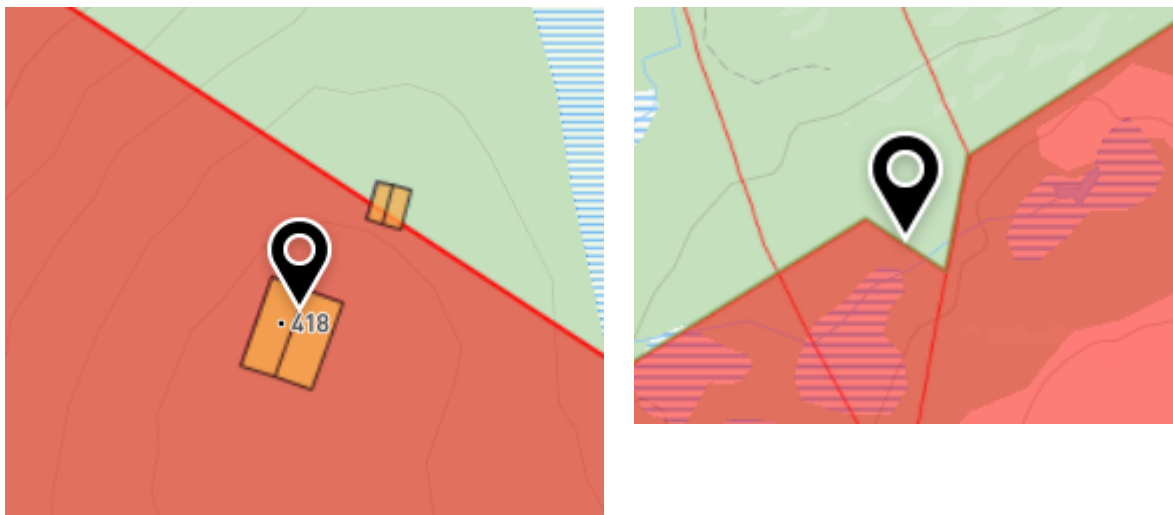
Ulike alternative tilbakemeldinger på forespørselen:

- Lokal aksept uten betingelser
- Lokal aksept med betingelser
- Nei til utviding av nasjonalparken, men positiv til endringen av naturreservat til nasjonalpark
- Nei til utviding og endring

Som formannskapsvedtaket av 9.3.2021 er det naturlig at vilkåret om at allmenningsetter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn videreføres. Likeledes må det være grunneier (Statskog, Trøndelag fylkeskommunen privat hytteeier) som sier ja til vernet, i form av utviding av nasjonalparken.

Vernemyndigheten må vise reell vilje og evne til å ta lokale interesser på alvor. Som f.eks. ved å se mulighetene. Det kan f.eks. være kjøre en «pilotprosess» hvor man innlemmer fylkesveien i nasjonalparken og dermed tar nasjonalparkforvaltningen og tenkingen et steg videre. En slik prosess må ha som målsetning å skape merverdier i en sone langs veien og utenfor arealet med de fysiske verneverdiene. Her ligger dette absolutt til rette, siden man i tillegg har den historiske veitraseen (Gml. Lifjellveien) i tillegg til dagens vei. Ja kommunen er kjent med at det ikke er tradisjon for å ha med bilveier i nasjonalparkene, men det utelukker ikke at man velger å tenke nytt og fokuserer på mulighetene framfor begrensningene.

Ved opprettelse av Lierne Nasjonalpark har det sannsynligvis vært en intensjon om å trekke grensen forbi Kaldalveien 418, men så har man bommet litt når grensen har blitt tegnet.

Figur 2. Viser at man har bommet litt når man har forsøkt å trekke grensen for Lierne Nasjonalpark rundt bebyggelsen på eiendom med GNR 18 BNR 1.

Kommunedirektøren legger frem saken med tre mulige alternativer til vedtak.

Kommunestyrets behandling av sak 58/2023 i møte den 26.10.2023:

Behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Alternativ A

1. Lierne kommune er positiv til at det fortsatt jobbes med utviding av BlåfelleSkjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark på følgende vilkår:
  - a. Allmenningsretter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn.
  - b. Fylkesvei 74 må være med i utvidelsen.
  - c. Prosessen må gjennomføres på en slik måte at lokale interesser ivaretas, gjennom at man etablerer en ordning som sikrer restaurering og drift av gml. Lifjellveien, reindrifta sitt anlegg og privat hytte, samt jakt og jaktprøveinteressene.
  - d. Utvidelsen må også omfatte den delen av Sanddølen naturreservat som ligger i Lierne kommune.
  - e. At berørte grunneiere er positive.

2. Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.
  - a. Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

Alternativ B

1. Lierne kommune er negativ til at det jobbes videre med utviding av BlåfelleSkjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark.

2. Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.

a. Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

Alternativ C

Lierne kommune ønsker ikke at det jobbes videre med utviding av Blåfelle-Skjækerfjella/LåarteSkæhkre nasjonalpark, og endring av foreslåtte naturreservat til nasjonalpark.

Behandling:

Frits Olav Bade ba om å få sin habilitet vurdert med bakgrunn i at han er daglig leder av Lierne viltforedling AS (Li-Vilt). Li-Vilt er ikke en part i saken, men eierne av bedriften kan være berørt.

Frits Olav Bade fratrådte møtet under behandlingen av habilitet.

Frits Olav Bade ble erklært habil til å behandle saken, da Li-Vilt ikke er en part.

Ann Jorunn Moen ba om å få sin habilitet vurdert med bakgrunn i at hun er grunneier i et område som kan bli berørt av endring av grenser av nasjonalpark.

Ann Jorunn Moen fratrådte møtet under behandlingen av habilitet.

Ann Jorunn Moen ble erklært inhabil etter §6a i forvaltningsloven.

Det ble oppnevnt vararepresentant i saken, Ole Kristian Hasfjord (SP), for Ann Jorunn Moen.

Behandling:

Reidar Rødli fremmet forslag om at alternativ A

Geir Ove Halvorsen Aspnes (SP) fremmet endringsforslaget at punkt 1b i alternativ A endres til: b. Fylkesvei 74 skal være med i utvidelsen

Eirin Holand (V) fremmet følgende tilleggsforslag:

Holden naturreservat ønskes vurdert som nasjonalpark.

Kristine Moe Skille (SP) ba om et gruppemøte.

Etter gruppemøtet fremmet Kristine Moe Skille (SP) følgende omforente nye forslag:

1. Lierne kommune er positiv til at det fortsatt jobbes med utviding av BlåfelleSkjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark på følgende vilkår:

- a. Allmenningsretter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn.
- b. Fylkesvei 74 skal være med i utvidelsen.
- c. Prosessen må gjennomføres på en slik måte at lokale interesser ivaretas, gjennom at man etablerer en ordning som sikrer restaurering og drift av gml. Lifjellveien, reindrifta sitt anlegg og privat hytte, samt jakt og jaktprøveinteressene.
- d. Utvidelsen må også omfatte den delen av Sanddølen naturreservat som ligger i Lierne kommune.
- e. At berørte grunneiere er positive.

2. Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.

a. Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

3. Holden naturreservat foreslås innlemmet i nasjonalparken i tillegg til foreslåtte naturreservat i pkt.

2

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Lierne kommune er positiv til at det fortsatt jobbes med utviding av BlåfelleSkjækerfjella/Låarte-Skæhkre nasjonalpark på følgende vilkår:

- a. Allmenningsretter etter fjelloven skal ha et erstatningsrettslig vern på lik linje med privat grunn.
- b. Fylkesvei 74 skal være med i utvidelsen.
- c. Prosessen må gjennomføres på en slik måte at lokale interesser ivaretas, gjennom at man etablerer en ordning som sikrer restaurering og drift av gml. Lifjellveien, reindrifta sitt anlegg og privat hytte, samt jakt og jaktprøveinteressene.
- d. Utvidelsen må også omfatte den delen av Sanddølen naturreservat som ligger i Lierne kommune.
- e. At berørte grunneiere er positive.

2. Lierne kommune er positiv til at foreslåtte naturreservat endres til nasjonalpark.

a. Kommunen er positiv til at det gjennomføres justeringer slik at private hytter blir liggende utenfor verneområdet. Det samme bør gjøres med Kaldalveien 418 i Lierne Nasjonalpark.

3. Holden naturreservat foreslås innlemmet i nasjonalparken i tillegg til foreslåtte naturreservat i pkt.

2